

BCU Cluj / Central University Library Cluj

ȚARA VISURILOR NOASTRE...

Inchinăm aceste ale noastre
dintre ale noastre
Pentru noi și pentru ei:
Părinților iubii
Educătorilor respectați
ca să ne cunoască și cunos-
cându-ne mai bine să ne înbească
nu mai mult
ci mai cu temei
și mai spre binele nostru

Redacția și administrația:

Prof. Augustin Cosma str. D. Lascu Otadea.

.

*Cu vesele glasuri de tinere firi
Cuprinși de-amintirea străbunei măririi
Spre soare ni-e gândul și mergem spre el
Lumina ni-e ținta și binele țel
Trăiască-ne țara și neamul.*

*Cu dreapta 'nălțată spre Tatăl de Sus
Jurat-am pe tot ce strămoșii ne-au spus:
Unire 'ntre frați și pe Domnul să-l iubim
Și altarul de jertf'al națiunii să fim
Și sufletul neamului nostru.*

.

«Imnul studenților»

GHEORGHE COȘBUC

BCU Cluj / Central University Library Cluj

C U P R I N S U L :

<i>T. Văjdea :</i>	A. S. R. Marele Voevod Mihai	pag. 3
<i>D. Tănase :</i>	Voevodul nostru	» 6
<i>I. Șugariu :</i>	Boema și Vine toamnele (poezii)	»
<i>E. Groza :</i>	Domnul viitorului românesc	»
<i>Viorica Ghișe :</i>	Meditație (poezie)	» 12
<i>Locot. Gh. Ioani :</i>	În pragul noului an Premilitar	» 13
<i>Gh. Bulgăr :</i>	Alături de mineri	» 15
<i>E. Groza :</i>	Melancolie (poezie)	» 18
<i>T. Blajovici :</i>	Cu gândul în somnul copilăriei	» 19
<i>Emilia Vexler :</i>	La un mormânt (poezie)	» 22
<i>Lupu Horia :</i>	Amintiri despre Timotei Cipariu	» 23
<i>E. Groza :</i>	Zădărnicie (poezie)	» 24
<i>E. Răbucanu :</i>	Balada inimii (poezie)	» 25
<i>O. Gh. Popescu :</i>	De ziua numelui lui Eminescu	» 26
<i>Just :</i>	Epigrame	» 28
<i>T. Blajovici :</i>	Recenzii	» 29
<i>V. Zănescu :</i>	Recenzii	» 30

Țara visurilor noastre

Anul II

Noembrie 1938,

No. 10.

A. S. R. Marele Voievod Mihai.

A. S. R. MARELE VOEVOD MIHAI

prof. T. Vâjdea

Regalitatea este, pentru noi Români, piatra de temelie a organizării noastre politice. O avem în gândul și simțirea noastră de neam. O trăim adânc și organic, fiindcă toată evoluția noastră istorică s'a centrat în jurul ideii de domnitor.

Basmele și poeziile noastre populare, care țâșnesc din spiritualitatea latentă a neamului, ca niște isvoare cristaline din munte, reprezintă figuri de prinți, feți-frumoși și împărați stăpânitori de popoare, arătând prin aceasta firul roșu al preocupării constante de a avea la conducere un cap încoronat.

Ideea regalității a dobândit și dobândește un prestigiu și o strălucire covârșitoare prin domnia celor trei regi Hohenzollerni: Carol I, Întemeietorul, Ferdinand, Unificatorul și Carol II Consolidatorul României moderne.

Este deci firesc ca Neamul Românesc să-și manifeste, decâteori se ivește ocazia, profundul său atașament față de Domnitor și Familia Sa. Cu atât mai mult astăzi, când în frământata atmosferă internațională, cu răsunset sumbru de apocalips, singurul

sprijin tare și luminos îl găsim în înțeleapta conducere a M. S. Regelui Carol II.

Dar dacă El reprezintă cu calitățile-I excepționale, tăria și siguranța de azi, Augustul Său Fiu, Marele Voevod Mihai, este depozitarul speranțelor noastre de mâine. De aceea, acum de ziua numelui, când Vlăstarul Regal a împlinit vârsta de 17 ani, a fost sărbătorit de toată țara, nu printr'o simplă dispoziție rigidă a oficialității ci prin elanul cald al mulțimilor, care-i urmăresc cu dragoste și respect pas cu pas creșterea și formarea sufletească.

Și nu există temei de îndoială în educația ce I-se dă Marelui Voevod, pentru că această acțiune este condusă cu cel mai priceput simț, pedagogic de Însuși Părintele Său, M. S. Regele, — și este crescut într'o desăvârșită atmosferă românească și creștinească.

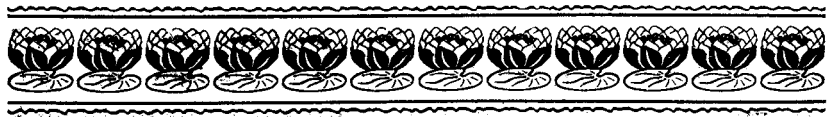
BCU Cluj / Central University Library Cluj

Purtând numele celui mai viforos și mai cetezător Voevod al Românilor, — care a mers cu fapta dincolo de hotarul unde nici gândul nu se încumeta să treacă pe timpurile acelea, fulgerând în noaptea existenței noastre de popor, un ideal, pentru care au trăit și au murit secole dearândul României, până la complecta lui izbândire de astăzi, — Marele Voevod Mihai mai este legat de neamul nostru prin toată structura Sa sufletească. Augustul Său Părinte L-a purtat pe la toate ctitoriile voevozilor Basarabi și Mușatini dealungul țării, pentru ca în întunerecul mănăstirilor, în atingere cu pietrele reci și sfinte ale mormintelor și în înfiorarea de o clipă să ia duh din duhul marilor dispăruți. L-a înfrățit prin munca brazdei cu țăranul și prin greul ciocanului cu meseriașul român. L-a identificat în concepții și aspirații cu intelectualul român, dându-l profesori și colegi români, din toate straturile societății.

Sunt legitime deci toate speranțele noastre în Moștenitorul Tronului, pe care-L vedem încopciat organic în trecutul nostru cultural și pregătindu-Se atât de temeinic pentru misiunea cea mare ce Il așteaptă.

Privindu-L acum, în vârsta adolescenței, când în clocotul sentimentelor I se conturează personalitatea de mâine, neamul românesc întreg se roagă să ni-L țină Dumnezeu sănătos, pentru că în ochii Săi senini vede un simbol al viitorului și zâmbetul Său sfielnic și luminos este o rază de soare a acestui viitor ce ne surâde.

Voevodul nostru

Am înălțat cu toții, țara întreagă, în ziua arhangelilor, rugăciuni la cer, pentru urmașul lui Mihai Bravul și Domnitorul de mâine al nostru, Marele Voevod de Alba Iulia.

Crește astfel, vlăstarul neamului, înconjurat, alături de părinteasca iubire și grije a Augustului Său Părinte, Marele nostru Rege, în dragostea caldă și plină de îndreptățire a nădejdlor a întregului neam românesc.

Toată această dragoste a neamului îl înconjură fiindcă înțelepciunea părintească a M. Sale Regelui Carol II l-a dat o creștere izvorâtă din cea mai curată tradiție românească și creștină, formându-l astfel suflet din sufletul neamului ale cărui destine le va conduce. Întru desăvârșirea acestui suflet, în toate românesc, și-a îndreptat întreaga strădanie de părinte și Rege al Românilor, M. S. Regele. Născut pe pământul țării noastre, același soare care a strălucit, de-alungul vremurilor, peste zilele de sărbătoare și peste zilele de bejenie ale neamului românesc, care a văzut întrând în Alba Iulia pe Marele Mihai, l-a luminat copilăria. Aerul pe care l-a respirat, cerul, codrul, întreaga fire a Daciei lui Traian și Mihai, l-a dat ceea ce nimic altceva nu l-ar fi putut da: dra-

gostea de pământul țării. Cunoașterea țaranului. a poporului, desăvârșită prin vremea petrecută între cei ce formează marele și veșnicul rezervor al națiunii, l-au dat dragostea de neam.

În școală Voevodul Mihai a primit și primește lumina învățaturii dela dascăli români, în școală românească. Școlai teoretice i-a urmat sistematic școala practică: Istoria n'a învățat-o din cărți — înșiruire rece de evenimente — ci din cercetarea urmelor stând mărturie trecutului nostru. Mănăstirile, urmele istorice l-au desvăluit, astfel, trecutul glorios al unui mare popor — pe care a învățat așa să-L iubească — l-au dat conștiința viitoarei răspunderi.

Marele Străjer L-a găsit întotdeauna gata la datorie, pătruns primul, de deviza credinței și a muncii pentru Țară și Rege, capul armatei, întotdeauna gata la datoria de ostaș; Părintele mereu recunoscător pentru marea iubire arătată iar neamul, țara, întotdeauna îndreptățind nădejtile puse în El.

Să ne trăești Măria Ta; vrednic urmaș al eroului Mihai, demn moștenitor al Marelui Tău Părinte; păstrător al datinelor și credinței străbune, iubitor de neam și lege, să fii Domnul glorios de mâine.

DINU TĂNASE

cl. VIII.

Boema

Prietenilor visători dela Em. Gojdu.

Poetul, ca un vrăjitor, privește'n el.
De dincolo de lume se aude-un glas :
Pe unde ai rămas? Pe unde ai rămas,
Întârziate și iubite menestrel?

În jurul lui hârtii și cântec violet.
Doar sufletul ascultă singur, abătut:
Pe unde te ai pierdut? Pe unde te-ai pierdut,
Nemângăiatul și frumosul meu poet?

E numai umbră și iubire peste tot,
Ca'ntr'un, de Jauffre Rudel, nepământeian poem :
Iubitul meu boem . . . Iubitul meu boem . . .
Tăcerea asta grea s'o spintec nu mai pot.

Poetul știe însă că e gândul lui,
Că dincolo de sine totul e pustiu :
Eu nu mai pot să viu . . . Eu nu mai pot să viu . . .
Zadarnic mă înțeapă setea ca un cui.

Vin toamnele. . .

Vin toamnele brumate . . .
În gândurile triste,
Lung flutură baliste,
Durerile uitate.

De ce prin mâini trecură
Bieși, ani ca măргеle
Și visurilor grele,
Le puse nori de sгурă?

O sete de lumină
Îmi arse toată gura,
Dar mi s'au dat deadura
Avânturile'n tină.

În suflet moarlea bate . . .
Doar printre-aceste cânturi . . .
Străbat bolnave vânturi.
Vin toamnele brumate . . .

ION ȘUGARIU

Domnul viitorului românesc

Măria Sa Mihai, Marele Voevod de Alba Iulia a împlinit 17 ani.

Revenim aici pentru a ne împărtăși simțămintele noastre cu ocazia îndoitei sărbătoriri a Aceluia care întruchipează, în imaginea adolescenței Lui, ziua de mâine a țării noastre.

Nașterea Măriei Sale a apărut pentru noi ca un dar al Unirii desrobitoare, doar trei ani după înfăptuirea ei, iar numele Său reprezintă un fragment din străvechea credință, îndreptându-ne gândul spre preamăritul Arhanghel Mihai, fiind totodată și o puternică semnificație pentru mersul natural al istoriei noastre, deșteptând amintirea Marelui Mihai — Domnul de Alba-Iulia — Domnul tuturor Românilor.

Iată de ce, atât nașterea cât și numele Măriei Sale Mihai, Marele Voevod de Alba-Iulia trebuesc serbate de-odată și la fel de înălțător.

Născut la Sinaia, în castelul de baștină al regalității române, Voevodul Mihai a avut parte de o copilărie fericită. Dar în acelaș timp, El nu s'a sustras niciuneia din îndatoririle pe care — deosebit de semenii Lui — le are un vlăstar regesc, moștenitor de tron.

Educația fiilor de regi, a constituit în cursul istoriei una din principalele preocupății a marilor pedagogi. Educația pe care a primit-o Alexandru cel Mare dela Aristotel e un exemplu destul de elocvent. Diferitele păreri asupra acestei educații s'au transformat după împrejurări, dela epocă la epocă, în raport, oarecum, cu felul cum era concepută regalitatea. Odinioară viața

unui fiu de rege se scurgea în liniște și tihnă, în palatul împodobit cu aur și argint, țesută din povești de fericire, împletită cu iluzii. Astăzi însă, ideile monarhice pretind cu totul altceva. Un fiu de rege, trebuie să trăiască în adolescența sa întreg complexul de viață al unui om oarecare, să asculte toată acea nepricepută frământare a generației sale, și să înțeleagă tot sbuciumul poporului său, ca astfel viața sa să devie o celulă în organismul țării sale, sufletul său suflet din sufletul neamului și idealul lui, idealul poporului său

Educația Marelui Voevod, a fost clădită special pe aceste principii.

M. S. Regele, la un congres învățătoresc, a spus printre altele că dacă destinul nu L-ar fi hărăzit să cârmuiască o țară, ar fi râvnit la o singură altă misiune pe pământ: apostolatul învățătorului. Fără îndoială că cel mai nobil sens al acestei afirmații, îl găsim în felul cum a înțeles M. S. să-L crească pe Acela care întruchipează toate aspirațiunile noastre pentru viitor. «Vreau să fac din Fiul Meu — a spus M. S. Regele — un Om și un Rege». Și 'ntradevăr, mergând pe drumul ascendenței organice, Măria Sa Mihai, — din al cărui suflet se resfrâng toate calitățile Părintelui, Bunicului și Străbunicului Său — va avea de trăit clipe hotărâtoare pentru istoria neamului nostru și munca Lui va fi «incoronarea biruințelor anterioare».

Crescut printre noi, El nu și-a căutat instruirea peste hotare, căci Augustul Său Părinte a ținut să-și cunoască mai bine țara peste care cu voia Domnului va domni mâine. A învățat cu fiii țării, având profesori din cei mai distinși, adăpându-se astfel la izvorul culturii naționale, pentru ca sufletul să-I fie numai românesc.

La 7 ani a luat locul pe banca de școlar, pentru a-și însuși primele chei ale învățaturii. A intrat apoi, după 4 ani în școala secundară. Clasa Măriei Sale «o sinteză a țării de mâine» s'a format din doisprezece tineri, aleși din toată țara, din straturi sociale și națiuni deosebite: trei fii de săteni, doi fii de profesor, unul de învățător, doi copii de avocați, unul de ministru plenipotențiar, unul de mecanic C. F. R. unul de ofițer și unul de industriaș.

Intovărășit de aceștia, Voevodul Mihai a străbătut plaiurile țării cunoscând oameni și obiceiuri, învățând astfel mai mult decât îi spuneau cărțile de școală.

Dela Sinaia în sus, pe vârful munților, a gustat aerul îmbalsămat al țării și ochii Săi ageri au cuprins în zarea înde-

părtată plaiurile Sfinte ale ei — frumusețea și bogăția — și acolo, sus, El s'a văzut în înălțimea ce o hărăzi-o ei, munca Lui de viitor. A coborât la câmpie admirând aurul bobului de grâu — pâinea noastră cea de toate zilele — și culegând din șoaptele râurilor legendele vremilor de ieri.

A cercetat orașele și viața lor și prin fumul înecăcios al fabricelor a întrevăzut un alt viitor încercaților muncitori. Dar principala preocupăția și totodată atracție a Măriei Sale este satul, cunoașterea satului, cunoașterea țaranului. Ca Cel de-aș doilea Străjer, Voevodul Mihai a activat neîncetat în această direcție, căci unul din principalele scopuri ale străjeriei este fără îndoială și emanciparea satului și a țaranului nostru. Măria Sa a dat astfel cel mai frumos exemplu, nu numai celor de o seamă cu El, ci oricărui Român capabil de a înțelege puternica semnificație a străduințelor Lui.

«Căci Voevodul Mihai are cultul sforțării proprii, al discreției în manifestarea bunătății, al sacrificiului pentru binele comun, al libertății. De aceea El a trudit dealungul ogorului numărându-și seara bătăturile din palme, a muncit sub arșița soarelui la prășit, a dormit pe pripor de munte în sarica mișoasă a ciobanilor, a simțit mirosul de rășină și a ascultat în tăcerea munților plânsul de bucium și talangă, a stat la masa țaranului împărțind cu el dureri și bucurii odată cu ciorba din strachina frumos smălțuită» (M. Naum).

Oriunde a văzut că era nevoie de ajutor l-a dat cu toată inima, punând chiar umărul la nevoie. A intrat în curtea săteanului, i-a măturat-o, i-a reparat gardul, i-a dat sfaturi, ajutor și îndemn la muncă, așa cum trebuie să facă orice bun străjer. A îndrăgît viața țaranilor, obiceiurile și datinele lor. Câtă plăcere simte El când poate lua parte la o horă, când poate juca și chiu!

Dar cununa tuturor calităților Sale este punctualitatea desăvârșită care îl caracterizează. Ca străjer El execută toate temele date cu o conștiinciozitate uimitoare. Pe vreme rea ori bună, El ține coarnele plugului, ori mânuiește sapa, făcând gropi pentru sădirea pomilor» gata, oricând, la datorie.

Respectând tradiția, Măria Sa și-a ales ca educație meșteșugărească mecanica, în domeniul căreia s'a perfecționat cu totul cunoscând motoarele cu toate piesele lor.

În nespusa Lui dragoste de țară, a îngenunchiat în fața mormântului lui Ștefan cel Mare și tot așa în fața mormintelor eroilor dela Mărășești, iar încât privește credința Sa în cel ce

L-a hărăzit de urmaș al acestui tron, ea strălucește în toate faptele Măriei Sale.

Dar încununarea tuturor străduințelor Sale, s'a făcut anul trecut când dându-I-se rangul de sublocotenent în batalionul vânătorilor de munte, M. S. Regele a spus următoarele:

«Până astăzi ai fost un copil — deacum înainte, pășești, cu pași repezi, în viața de bărbat. Cel Atot-Puternic a voit să fii însemnat pentru o înaltă și frumoasă misiune, una care cuprinde mai multe îndatoriri decât drepturi, dar care cuprinde totuși acel drept suprem de a face tot ce-Ți stă în putință pentru binele și propășirea țării și poporului Tău. Intri în oștirea României, nu ca o cinste făcută ei, ci ca o cinste făcută Ție, cinste de care, înfiece clipă a vieții trebuie să Te arăți demn».

Acest duh aspru al răspunderilor în care a fost crescut Măria Sa Mihai, Marele Voevod de Alba-Iulia e pentru noi chezașia supremă a zilei de mâine.

Trăiască Voevodul!

Eugen L. Groza
cl. VII-a

Meditație

*In negura vieții.
Imi pare-un zăbovit,
Lumina trist' a sorții
In care ne-am găsit.*

*Nimic din ce rămâne
In ochi-mi mai duios,
Nu-i stea — s'apară vie,
Ci numai de prisos.*

*Lumina diafană
E false-așa străluce;
Nimicul ca de ceară,
Revine și se duce;*

*Se nasc noi constelații
Și vechile dispar;
Aceleași stele'n spații,
Și-acelaș în zadar.*

*Și-așa eu trist, de ghiață,
In lumea mea pustie,
Aștept — gândind la viață,
Și-a ei zădărnice —*

VIVORICA GHIȘE
cl. V. lic.
Domnița Ileana, Sibiu.

In prağul noului an Premilitar

— 1 Nov. 1938 —

Un contingent nou vine la porțile Pregătirii Premilitare spre a «da Cezarului cele ce sunt ale Cezarului», vine ca să îngroașe zidul țării noastre și să mărească garanția stabilității prezentului, prelungind orizontul nostru vital încă cu o etapă dincolo de noi înșine.

Un popor conștient de menirea lui și dornic de a trăi, trebuie să-și prepare evenimentele viitoare, formându-și tinerile generații pentru viața de mâine la școala sacrificiului și a dorului de jertfă pentru binele obștesc.

Imperativele timpului nu au întârziat să creeze cele două instituții — *Străjeria și Pregătirea Premilitară* — menite să aducă o redresare în viața tineretului, ce alunecase pe panta egoismului și a desinteresului pentru nevoile obștești, să trezească conștiința prosperării Țării prin propria contribuție a fiecărui individ, să cultive spiritul de sacrificiu și dorul de jertfă a clipelor de grele încercări.

Găsesc potrivit să amintesc următoarea legendă mistică, spre a elucida cât mai mult, atât contopirea ființei individuale cu nevoile Țării, cât și puterea sacrificiului într'o realizare :

Odinioară, când bătrânii poporului roman erau adunați la sfat, deodată pământul se despică producându-se un abis, gata să îngită pe oricine privea în adâncurile lui. Mii de sclavi lucrau zi și noapte ca să niveleze abisul, dar fără nici un rezultat. Și spune legenda că în disperarea lor Senatul cere sfatul augurilor care într'un mod foarte lapidar le spune: «Când se va arunca în abis, ceea ce Roma are mai scump, prăpastia se va închide, Zeii se vor îmblânzi iar imperiul va dăinui în eternitate».

Nimeni nu ar putea estima valoarea aurului a argintului și a hynteriilor ce au fost aruncate în adâncurile abisului, fără ca aceasta să se închidă.

Intr'o zi când senatul roman era adunat, se prezentă în fața lui un tânăr patrician — îmbrăcat ca pentru războiu, și le spuse: „Faima Romei și puterea ei, zace în spiritul de sacrificiu și în dorul de jertfă al tineretului roman. Acest tezaur îl arunc eu astăzi în abis. pentru binele Patriei».

Dând pînteni calului sări în adâncul abisului spre uimirea tuturor. Abisul ca prin minune se închise iar în locul unde se

aduse jertfa, țâșni un isvor care și astăzi poartă numele tână-
rului «Marcus Curtius».

Tânărul Marcus Curtius, a înțeles murmurul subteran al abisului și nu a ezitat ca să se aducă pe sine jertfă pentru binele Patriei și liniștea concetățenilor, stabilind astfel pentru toate generațiile pilda vie de felul cum trebuiesc privity problemele obștești și cum trebuie să se achite de ele.

Astăzi învolburarea orizonturilor prevestește o apropiată furtună. Cu un ceas mai de vreme Patria oferă prilejul noului contingent să-și însușască aptitudini proprii noțiunii de ostaș, pentruca și din rândurile acestui contingent să se recruteze factorii cari însuflețindu-se de suferințele trecutului se vor pregăti cu zor pentru jertfa viitorului.

Victoria finală se decide din timp de pace și aparține ace-
luia care a știut să-și pregătească fii atât trupește cât și sufletește, pentru ca în fața adversarului să nu mai ai nimic de improvizat. Numai în sufletele conștii, pline de lepădare de sine, pot trăi imperativele vremii: de a-și pune în binele Patriei toată puterea de viață și de muncă, numai în sufletele superioare pulsează nevoile Patriei.

În pragul acestui au premilitar, privesc cu multă încredere intrarea noului contingent în rândurile pregătirii premilitare a Subcentrului No. 1. Liceul «Emanuil Gojdu» prin convingerea ce o am despre conștiința fiecăruia de a-și contopi ființa sa cu nevoile viitoare ale Țării, conștiința ce a fost dovedită cu prisosință în străjerie, venind acum să-și urmeze cursul mai departe — și în noua instituție să-și asimileze mijloace noi de demonstrare.

În față stă icoana plină de glorie a trecutului care vă cere să-i înțelegeți sacrificiul, avântul pentru realizarea Patriei. Stă pilda vie și plină de îndemn a tinerilor cercetași cari în Octombrie 1916 dădeau piept cu dușmanul la porțile orașului Tg.-Jiu spre ai opri pătrunderea în oraș sau atacau alătura de soldați spre a respinge inamicul.

Steagurile lor cu vultur — înălțate fâlfăiau mândru așa cum în sufletele lor nobile trăia iubirea de Țară.

În noul câmp de activitate ce se desăfoară în fața voastră, fiecare clipă să fie un prilej de înfrățire cu nevoile Țării, și să vă concentrați toată energia și toată puterea de asimilare pentru «a da Cezarului cele ce sunt ale Cezarului» — făcându-și fiecare o mândrie personală: *«că Țara-l privește cu încredere»*.

Comand. Subcentrului No. 1. Liceul „Em. Gojdu”
Locot. GH. IOANI

Alături de mineri

Ca să vizitezi o mină de aur, trebuie să înlături mai multe dificultăți, cari se ivesc când încerci să te cobori în adâncul pământului, unde ființe omenești, muncesc din greu să afle comoara ascunsă de natură, în substratul anorganic al solului. E dificil, să intri într'o mină și e mai dificil să o cercetezi ca să-ți poți da seama, de ceea ce are și reprezintă acea mină.

E deajuns, să asیști la munca celor ce sapă, galeriile în stânci și depun un efort nebănuț, pentru a da de acea comoară pe care omul s'a obișnuit s'o numească aur, ca să-ți dai seama de prețul ei care, plătește de multe ori vieți închise într'un mormânt neobișnuit de adânc, adesea cu dimensiuni reduse, atunci când stânca strivește sub enormitatea greutateii sale un vierme neînsemnat de muncitor minier.

Dar aceste considerații sunt bune de făcut după ce ai ieșit din galeria minei și nu atunci când vrei abia să intri, s'o vizitezi. Așa că e mai bine, să le înlăturăm pentru moment, ca să nu plecăm plini de groază în minele «Aurum» de pe Valea Borcutului, de lângă Baia-Mare.

Acolo, unde șoseaua pietruită se termină brusc, intrarea în galerie începe, având deasupra intrării, inscripția cu litere groase: «Noroc bun». Inșă înainte de a intra, după o preliminară consfătuire între grupul nostru de vizitatori, am înțeles că e consult să îmbrăcăm alte haine și ghete — în mină fiind umezeala mare, din cauza apei ce izvorește printre crăpăturile stâncilor. Imbrăcați în haine gumate cu ghetele dure și greoaie ale minerilor, toți s'au transformat în veritabili minieri. Mă deosebem eu doar de toți ceilalți căci, după cum au spus-o ei n'au mai văzut minier cu ochelarii ce au trei dioptrii.

— Intre toți faci tu excepție, mi se adresa Mișu Mureșan, colegul meu.

— Ei și? N'are nici o importanță, răspunsei.

— Ba are! Fără tine minierii s'ar bucura că le vine un ajutor de patru veritabili muncitori.

În întunerecul minei, umbrele noastre se proiectau vag, datorită lămpilor de carbid ce le-am luat pentru a putea ușor pătrunde prin besna galeriei. După vreo 150 metri ascensorul ne aștepta gata să ne coboare în sânul pământului.

Când bara de fier închise intrarea în patratul ascensorului rostirăm, (vorba lui Peneș Curcanul):

— Amin și Doamne-ajută.

Atenția tuturor ne era concentrată asupra motorului, când motorul electric, începu să sbârâie și să se lase încet calul ascensorului în jos, pe când stâlpii de lemn ce căptușiau puțul străbătul de noi, dispăreau repede în sus.

La orizontul întâi — o spărtură uriașă în munte — se vedeau câteva galerii ce se respirau în diferite direcții. Când adâncimea trecu de o sută de metri, printre stâlpii de lemn ce căptușiau puțul, siroaie de apă și-au făcut apariția. Picurii de apă cădeau prin crăpătură scândurilor, ce formau acoperișul ascensorului. Fiecare tăcea pătruns de sgomotul ușor al coborîrii și a căderii stropiilor grei pe hainele gumate. Ascensorul inainta în pământul, ce înghițea grupul nostru.

Nu peste mult însă, cu un salt ușor cabina se opri și Victor însoțitorul nostru, ridicând bara de fier ne dădu drumul la orizontul al V-lea, la adâncime de 230 metri.

— Iată-ne ajunși, exclamă eliberat parcă, Mișu Mureșan, care eși primul din ascensor, cu lampa de carbid atârnată în deschiderea hainei, așteptând să iasă toți.

Oameni cu fețe supte, acoperiți peste tot și pe față cu praful fin și alb de stâncă, ne întâmpinară, oprind puțin lucrul. După primele cuvinte au putut însă constata că suntem numai vizitatori și n'am venit să le ajutăm la lucru. Unul mai vorbăreț și făcu observația:

— Credeam că ne veniți ca ajutor și eram gata să vă primim cu drag aici alături de noi.

Aveam înaintea noastră un mușoroiu cu galerii, lucrat de viermii stâncilor, căutători de aur cu sclipire orbitoare, cu culoare atrăgătoare și cu preț de multe vieți omenești.

Unul dintre acești lucrători ai minei, se apropie de mine și după ce mă privi cu curiozitate, mă întrebă, de unde sunt, unde fac școală și mi se plânse că tare-i greu lucrul aici sub pământ. Văzându-l atât de deschis m'am oprit puțin întrebându-l de una, alta, pe când ceilalți au plecat înainte printr'o galerie.

— Ne-au lăsat aici ceilalți, observă după puțin timp, omul cu care vorbiam. Dar vă conduc eu bucuros pe aici. Li spun numai la supraveghetor și plecăm îndată după ceilalți, căci cunosc locurile aici așa de bine, cum cunoști dumneata odăile camerei unde locuești, completează el.

Șinele vagonetelor, în unele locuri serviau de punte de trecere peste vreo baltă mică, unde se adunase apa, eșită prin crăpăturile stâncilor. Fumul de dinamită exploadată, cu câteva ore înainte, impresiona neplăcut nervii olfactivi neobișnuiți.

Galeria cotia când la dreapta când la stânga. Vasile Pancu — însoțitorul meu — îmi explica cum galeria minei merge mereu după filoanele de aur pe cari le caută spărgând stânca tare cu dinamită așezată în găuri făcute dinainte.

— Inchipue-ți să lucrezi în acest fum și în nădușală atât de mare, neîntrerupt opt ceasuri.

— E greu . . . greu de tot, răspundeam.

Mulți ajung să-și scuipe plămâni după o vreme. Ba pe unii îi strivește stânca, cum s'a 'ntâmplat luna trecută, ba nebăgând în seamă, se poate să te sfărțice o dinamită pusă. Așa că viața aici e și grea și nesigură, ca pe front, sfârși vorbele, cu amărăciune Vasile Tancu.

Aș fi voit să-i spun câteva cuvinte de îmbărbătare, dar mi-era frică să nu greșesc vorba și să-l intristez mai mult. Aprobai tăcut din cap numai și urmă o liniște tulburată doar de sgomotul pașilor noștri. După un răstimp Vasile Pancu îmi descoperi încă ceva din ceea ce-l frământa. Simțea de sigur că împărtășirea suferinței proprii, altei persoane, aduce o ușurare sufletească și o mângăere fie cât de mică.

Ne oprirăm un moment. Eu cu batista la nas, el răzimat de colțul unei stânci.

— Aveam un băiat, cam ca dta, pe care preotul de aici din sat, îl duse la școală, la liceu, căci era bun la învățătură. Terminând liceul s'a dus la Cluj să invecă mai departe. Până atunci nu-mi ceruse aproape nici un ban. Dela Cluj în toată luna cerea câte 1500 lei pe care eu îi trimiteam mereu. În anul acesta după Paști a venit acasă tare supărat. Nici sărbătorile sfinte nu i-au tihnit. Intrebatu-l-am ce are. Nimic! Numai că odată Joia după Paști l-am aflat aici spintecat de un patron de dinamită.

Viața mea, de atunci, singură mă strivește mai rău decât stânca, care m'ar da gata dintr'odată».

Două brazde, pe praful fin de pe obraji, mi-au atras privirea și n'au impresionat puternic. Ce puteam cu adăuga la această sinceră și impresionantă povestire? Să-l mângăi? Dar unde era diferența fantastică între sufletul meu și inima lui Vasile Pancu, învăluită în durerea apropiată de disperare chiar?

— Toate-s venite de Sus și rânduite așa de Domnul, care așa a voit să se întâmple, vorbii eu mâhnit că poate aceste cuvinte nu-l vor mulțumi pe însoțitorul meu.

Am rămas tăcuți în drum spre ascensor. Eu cu gândul la cei ce sunt căutători de aur iar nu posesori. Căci posesia au-

rului n'aduce nici inimă deschisă, nici suflet nobil și simțitor pentru cei nevoiași ci doar un trup slăbit de puteri de muncă . . .

.....
 In drum spre casă Mișu Mureșan foarte dispus după o asemenea vizită dornic să afle cauza care mă frământa întrebă:

— Ce-i cu tine, de ești atât de posomorît după o astfel de vizită frumoasă ?

— M'a impresionat munca grea a oamenilor.

Și multă vreme n'am putut să mă scap de impresia adâncă a contrastului între tragedia cântătorilor și desfătarea posesorilor de aur.

Noemvrie 1938.

GH. BULGĂR

Melancolie

BCU Cluj / Central University Library Cluj

*Durerea caut să o'ngrop în mine,
 Ca altădată un oraș în lavă,
 Să cânt sinistru imn de slavă,
 Pe'ndoliatele-mi ruine.*

*Să scap de acest pustiu ce mă omoară,
 Să smulg din suflet lanțul care-l strânge,
 Că inima mereu îmi plânge,
 Ca văduvită de o comoară.*

*Sunt poate rău și prea viclean,
 Ori soarta crudă, nemiloasă,
 Mi-a răvășit cărarea'n van . . .*

*Și port în mine — așa de mult amar,
 Și-o viață dulce și frumoasă,
 Cerșesc mereu, mereu și în zadar . . .*

EUGEN L. GROZA
 cl. VII-a.

Cu gândul în somnul copilăriei:

— Scalda —

Pe aripi de gând călătoresc în «țara de dincolo de negură» a copilăriei. Și parcă doarme țara aceasta...

Totuși ce bine mă simt în ea, copleșit de aducerile aminte ce azi mi se par povești. Am ales una mai verde ca s'o reproduc în rândurile ce urmează.

Zece ani urmară teiul vieții mele, când într'o după amiază de August mă pregăteam să ies din curte.

— Unde te duci Traian ?

— Pân' la Alexandru, mamă.

— N'ai după ce. Las' că mergi mâine.

— Dar am ceva de vorbit cu el.

— N'ai nimic. Hai de mănâncă.

Ce puteam face ? A trebuit, vrând, nevrând să iau loc în dreptul farfuriei mici. Pofta ce-o aveam n'o doresc nimănui. Un gând mi-o răpise: cum aş putea oare să scap de-acasă ?

— De ce nu mănânci ? Imi pare că ne-om certa rău astăzi.

— De ce mamă ?

— Văd că nu vrei să mă ascuți.

Cineva intrase în curte căci începuse să latre câinele.

Mama ieși în ușă.

— Cine-i ?

— Eu, Alexandru. Acasă-i Traian ?

— Nu-i, s'a dus azi dimineață la bunică-sa și 'ncă n'o venit.

Auzii pe Alexandru cum închise ușa dela uliță și pe mama încuind-o 'n urma lui. Puteți înțelege ușor situația în care mă găseam. Aveam înaintea ochilor minții o scenă: Alexandru, verișorul meu, în ușă, în mijlocul uliții alți băieți de vârsta mea. Erau în drum spre valea ce desparte cele două comune, Inand și Cefa și se abătuseră să mă ia și pe mine cu ei la scaldă.

Un gând — gândul meu — mergea cu ei alături, fără ca ei să știe că 'n casa în dreptul căreia se opriseră și-i lătrase un câine, au lăsat un tovarăș care n'ar fi voit să lipsească dintre ei, pentru nimic în lume.

— Mamă mă duc în ogradă.

— După ce ?

— Să mă joc.

— Bine.

Fusese un pretext. În măsura puterilor mele îmi ascundeam o lacrimă ce se aninase în colțul de sus al obrazului stâng și căutând par'că un vad.

Ajuns în grădină, îmi înflori gândul că ași putea scăpa. Cum? În gard era o spărtură prin care aș trece cu ușurință în grădina vecinului Toader Pantea. De-aici, prin porumbul ce 'nconjoară pepenii, aș ajunge la gardul de spini pe care l-aș sări ușor și... iată-mă ajuns la uliță. Incercai, făcând un pas prin spărtura gardului. Nu știu de unde, răsări atunci, badea Toader.

— Ho, măi ia stai oleacă. Ți arde de pepeni? Hai? Las'că te spun eu la tată-tău să vadă și el ce fel de prunc are. Iar dacă nu ți-o porunci el, apoi ți-o porunci eu.

Făcui la stânga 'mprejur și... după un minut mă trezii la locul de unde am pornit: dovadă că pământu-i rotund. Intrai în tindă: nimeni; în casă: nimeni. Mama se urcase să trăbăluiască ceva prin pod.

Pe vârfuri, eșii din nou în curte, dar cu altă direcție: poarta dela uliță. O trecui cu chiu cu vai, și... «Radu mă chiamă».

Băieții ieșiseră din sat. În fuga mea, întorceam din când în când capul să mă conving că mama aflându-se fără de mine, să nu se fi pus cumva pe urmele mele. În sfârșit i-am ajuns pela jumătatea drumului.

— Uite și pe Traian! Huraaa! . . .

Mai aruncai o privire înapoi: nimeni.

— Hural!

Eram acum nu numai cu gândul, dar și cu trupul între ei. Și acum calea drumuia printr'o pajiște — natural, păzită de doi oameni din sat — trebuie să fim cu ochii în patru. Cineva aduse vorba despre ei. Alexandru, fiind cel mai în vârstă, era cel mai indicat să ne dea curaj.

— N'aveți teamă. Petrea șchiopul e la purtat de grâu, iar Ioanea Diacului își treeră bucatele.

— Totuși s'ar putea să vie unul dintre ei.

— Ș'apoi? De ce vă temeți? Că doar n'or ascuțit ei ovăsul, nici n'or făcut ei sâmburii în prune.

De asta eram sigur, dar că nu va veni unul dintre dânșii . . . de unde puteam ști? Nu-i de mirare deci, că n'am voit să intru în apă, decât rugat.

Îmi lepădai hainele și mă repezii depe mal drept în mijloc. Apa nu era adâncă, așa că n'aveam persective să mă înnece mai ales că știam și să'not foarte bine (cu mâinile la fund).

Când scalda era în toiu, cineva aduse vestea că «vine Petrea Șchiopul». De ne-ați fi văzut, ați fi făcut două lucruri odată: ați fi plâns privind panica ce ne cuprinsese și-ați fi râs când îngrămădiți unul peste altul la mal ne-am rostogolit clae peste grămadă din nou în apă. Care cum scăpa își lua «catrafusele» și pe-aici ți-e drumul. Când mă văzui scăpat cu hainele sub braț și trecut într'un lan de porumb pe teritoriul Cefii, am crezut că văd de Dumnezeu. Și credeți că m'am oprit aci?

Evident că nu. Aproape de gară mă simții mai în siguranță. Incepui să mă îmbrac. Dar nu-mi găseam cămașa. Am perdut-o oare pe drum sau am lăsat-o pe mal? Nu puteam ști. A trebuit să-mi fac calea întoarsă. Târziu de tot mi-o găsii spânzurată de tulpina unui păpușoiu, fâlfâind în bătaia vântului ca un împăciuitor. Ceva foarte interesant: în tot parcursul acestui drum nu m'am întâlnit cu niciunul dintre cei fugiți: Vestea că vine păzitorul ne împrăștiase ca puii de potârniche.

De l-am văzut . . . vă rog nu 'ntrebați.

Am plecat singur spre Inand, firește pe alt drum. Când am ajuns acasă se 'nserase deabinelea. Câinele se 'nsărcină să-mi anunțe sosirea, iar mama era prin curte și cum mă văzu că intru pe poartă și începu:

— Pe unde mi-ai umblat până 'ntr'asta vreme? Spune.

Acuma se vine acasă? De-aia te cresc eu să mă faci de râs la lume? Las'că vine tată-tău în seara asta acasă. N'ai să mânânci nimic din pedeapsă.

Numai atât? Aș fi postit 32 de zile pe lună numai să nu rabd alt supliciu.

Ei dar nuiaua era pusă la 'ndemână. Știți desigur ce-a urmat.

— Mamă, ai spus că n'am să mânânc nimic în seara asta. Cum se face de mânânc . . . bătaie?

— Asta încă n'o fost nimic. Ai să vezi tu mâini. Acum poftește de te culcă.

M'am desbrăcat . . . pentru a doua oară în ziua aceea.

După ce mă vărâii în așternut, mama ieși în curte, căci câinele prinse să latre de câteva minute.

— Cine-i?

— Eu.

— Dumneata ești bade Toader?

— Da. Bună seara.

— Bună seara.

— Acasă ți-i fecioru?

— Da.

— Ceface ?

Doarme.

— Hm. Da Gavril unde-i ?

— Il aştept să pice din minută 'n minută.

— Voiam să vorbesc cu el, dar . . . las'că vorbesc mâini.

Noapte bună.

— Noapte bună bade Toader.

Căinele prinse să latre din nou.

Traian Blajovici

cl. VIII.

La un mormânt

Un trist şirag de oameni

Şi vântul ce vujeşte

De groapa 'ntre mesteceni

Doar el ne aminteşte.

Un dangăt lin de clopot

Vesteşte o pietre

Când duhul fără sgomot

Pleacă spre ispăşire,

In slăvile înalte

Sfinţii se roagă'n tihnă

Şi-un suflet cu păcate

Se'nalţă spre odihnă.

Vag sună rugăciunea

Ce pare-a fi suspin

In freamăt lin pădurea

Şopteşte: In veci, Amin!

EMILIA S. VEXLER

cl. V-a L. O. D.

Amintiri despre Timotei Cipariu

Spre sfârșitul vieții episcopului Bobb, începe să se impună la Blaj fiul de țăran, care fusese atât de aprig la învățătură în cât a pus în uimire pe dascălii școalelor din Blaj. Tânărul Timotei Cipariu învățase încă acasă în satul său, pe lângă vatra cu lumina de vâlvătaie și lângă răsboiul de hărnicie al mamei, să citească în trei limbi, iar la 14 ani când era deabia în cls. I de liceu la Blaj a învățat singur să citească grecește. La 15 ani știa pe Horațiu întreg, iar la 16 ani Iliada și Odissea. Paralel cu greaca a studiat și italiana și latina încât ajunse să cunoască pe Dante ca și pe Homer și Horațiu.

În locul întâiu dintre limbile apusene se ocupase cu Franzeza, ale cărei opere sunt reprezentate în locul prim, ca număr după celea românești în vasta sa bibliotecă. Nu-i de mirat dacă marile mișcări din Europa născute de revoluția franceză, atât cele culturale cât și cele politice, răsună și la Blaj, măcar din cetirile unui om ca Timotei Cipariu.

Încă dinainte de 1847 Timotei Cipariu avea abonat un jurnal francez din Paris, altul din Germania și al treilea din Viena Habsburgilor. Cipariu cu gazetele lui din apus ține mâna pe pulsul vremii și tovarășii lui sunt atenți și dâșii la frământările neamurilor.

Această muncă era atât de asiduă și de neobosită, încât părea anume fără somn și fără truda altor muritori. În nopțile târzii, și lungi când se întunecau rând pe rând toate geamurile din Piața lui Inocentie Claiu, rămânea numai o singură fereastră luminată în beznea nopții. Era fereastra lui Timotei Cipariu, înfundat în «Principii de limbă și scriptură». Mare figură a fost acest moșneag cu viața fără somn și cu o stăruință de neînchipt în zilele noastre. Nici n'a avut Blajul vre-un alt bărbat față de erudiția căruia să-și fi arătat atâta respect și admirație nefățărîtă, ca față de T. Cipariu.

Spre anii din urmă a vieții sale se dase cu totul citirilor de cărți în aproape toate limbile orientale. În aceste limbi nu numai că putea să citească dar și scria tot atât de ușor ca în românește.

T. Cipariu a fost și poet, îi păstrăm două volume de versuri care nu sunt nimic mai prejos decât alte încercări ale timpului. Poeziile sale curg ușor și sunt pline de culoare și de sinceritate. În 1832 a scris în versuri o piesă de teatru «Drama

postorală» pe care au reprezentat-o seminaristii din Blaj la introducerea Episcopului Semenii.

La moartea lui Cipariu tânărul Coşbuc face cece a făcut Eminescu la moartea lui Aron Pumnul şi scrie poezia «Non omnis moriar» scoţând accentele acestea :

Trei scânduri şi-o movilă de glii nu pot s'ascundă
Pe un om iubit de-o lume, pe un om de fapte mari,
Un neam întreg ce plânge stă gata să răspundă
Că'n veac va recunoaşte, cu-o inimă profunda

Pe marele Cipariul

Lupu Horia

elev. lic. sf. Vasile Blaj

Zădărnicie

*Am rătăcit în calea unui singur gând,
Cu trupul istovit şi sufletul flămând . . .
Am însetat de doru-i arzător ca jarul,
Şi-am rupt cu dinţii ca din stâncă,
Durerea nesfârşită şi jalea cea adâncă,
Muşcând din pâinea sorţilor, amarul.*

*Purtat de umbra lui amăgitoare,
Intretăind nemărginirea, în zadar,
Am îndurat urgia razelor de soare,
Şi n'am avut pe marea vieţii niciun far.*

*Plecat spre glia plină de vieaţă,
Chemam amurgul cenuşiu de seară,
Ca resemnat, în noua dimineaţă,
Să'mbrăţişez, din nou, cărarea solitară.*

*Am rătăcit în calea unui singur gând
Cu trupul obosit şi sufletul plângând . . .
Azi, toate le cunosc, le cred şi le trăiesc,
Şi doar un singur lucru mai doresc:
Ca nu cumva, din nou, gol şi flămând
Să rătăcesc pribeag, în calea unui singur gând.*

EUGEN L. GROZA

cl. VII-a

Balada inimii

Ce bine-ar fi să nu te am
 Pe veci din pieptu-mi să te smulg!
 Odată-ușoară ca un fulg,
 Iar altădată — când prim geam
 Străbate-al lunii alb balsam -
 Mai grea, c'atunci, când nu simțeam
 Nici anii ce se scurg.

Când râzi, de-odată, ne'nțeles
 Tu picuri lacrimi de foc.
 . . . In tine. suflet fără'noroc
 Dela o vreme, tot mai des
 Doar amintirile se țes. . .
 Știi ce faci când ți-ai ales
 La mine'n piept un loc?

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Iți și arat, de vrei să pleci
 Și drumul, pe-unde să apuci.
 Neghioabă! vrei să te usuci
 De xâmbetele mele seci?
 Pe-unde te duci, pe-unde-o să treci.
 O lacrimă nu vezi în veci.
 Hai, nu te duci?

Mi-e sufletul un dar și-nu chin
 Aici trăești tu, vrând-nevrând.
 Și-acum mai sper — rar — când și când
 S'aud și ultimul amin. . .
 . . . Aceste rânduri ți le'nchin.
 Al tău mi-e ultimul suspin
 Și cel din urmă gând.

ELIAD RĂBUCANU.

De ziua numelui lui Eminescu

Am auzit într'o seară la radio: «Măine se va oficia la cimitirul Bellu un pelerinaj întru pomenirea marelui nostru poet Mihai Eminescu».

Am citit apoi peste două zile în România sub titlul: «La mormântul lui Mihai Eminescu sub teiul sfânt în toamnă» — că vreo câteva mii de oameni au luat parte la pioasa comemorare.

Și anul acesta, la fel ca în toți ceilalți ani era o toamnă întârziată, când o mână de oameni bătrâni și în special, tineri, au venit cu smerenie lăsând poate distracții sau treburi ca să aducă un omagiu pornit din adâncul sufletului, acelaia care este și trebuie să fie pentru noi toți, Românii, mai mult decât cel mai mare poet al nostru, și mai mult decât unul dintre cei mai sinceri naționaliști: un evanghelist al neamului, un desăvârșit pedagog, un adevărat și mare dascăl al națiunii.

Este foarte frumos că există oameni care găsesc că este numai de datoria lor, să-și aducă aminte, cel puțin de Sfântul Mihai, că avem undeva un mormânt al unuia ce este reprezentantul cel mai distins, cel mai genial, al adevăratei culturi românești, reprezentantul naționalismului nostru integral, și de datoria tuturor intelectualilor din această țară ca măcar odată pe an, în această zi foarte potrivită să-și îmbogățească și nobilizeze cu adevărat sufletul, gândindu-se puțin la ceea ce ar trebui să însemneze doar simpla rostire a acestui nume: (drag, foarte drag pentru cei ce-l înțeleg) Mihail Eminescu!

Nume, care este strâns legat de tot ceea ce s'a putut produce mai sublim în domeniul literaturii românești de totdeauna, nume ce stăpânește acum și

va influența dealungul vremurilor întreaga mișcare literară românească.

Ceeace a fost anul acesta mai înduioșător dela pioasa solemnitate dela Bellu este că aproape întreaga asistență s'a simțit cuprinsă, de un farmec, de-o vraje produsă de frumoasele recitări și de corurile străjilor ce au cântat «Somnoroase păsărele» și altele.

Pe fețele tuturor am citit atunci o adâncă înfiorare și am observat că în colțurile pleoapelor începeau să-și facă loc încetul cu încetul bobite de mărgean, cari, mai mult decât orice alt ceremonial, au fost o jertfă adevărată și sfântă ce s'a adus pomenirii marelui Eminescu.

Cei de față au simțit atunci o infinit de mică părticică din melancolia și tristețea lui Eminescu, în această toamnă ce ne înconjură, în frunzele copacilor ce cădeau și în lacrimile ce picurau una câte una.

Oare a existat cândva un spectacol mai frumos și mai înduioșător ca acesta, când cele câteva mii de oameni lăcrimau emoționați în fața mormântului unuia ce a fost interpretul suferințelor noastre ale tuturor, în fața aceluia pe care toți îl avem aproape, îi simțim prezența lui nevăzută printre noi, îi purtăm icoana în inimă. În ultimul timp cultul eminescian a luat un avânt considerabil, datorită mai ales celor cari au înțeles cu prisosință că e o datorie să proslăvești o personalitate ca aceea a lui Eminescu și, din propria inițiativă au ridicat două busturi de ale poetului, unul la Costanța, pe malul mării, datorit profesoarei Zoe Verbiceanu și altul la Sibiu, din inițiativa tot a unei profesoare, Ecaterina Săndulescu. În ori ce caz, nu putem să spunem că nu s'a făcut nimic pentru preamărirea geniului lui Eminescu, însă nu deajuns, pentru că există multe case de pretinși intelectuali, unde nu se găsește măcar o broșurică cu poezii ale lui Eminescu și există chiar

școlari, cari dacă nu ignorează complet această măreață figură a literaturii noastre, totuși nu-i interesează îndeajuns.

Poate că în seara zilei de 8 Noemvrie, după omagiul florilor și al lacrimilor, luceafărul de sus a sclipit tremurător luminând cu raza-i «nemuritoare și rece» mormântul aceluia cu care s'a asemuit odioară.

Oscar Gh. Popescu

cl. VII-a.

Epigrame

Unui risipitor.

Toți te-acuză de risipă
Tu, fiind om moderat.
«Pușculița» ta-i de vină
E ușor la descărcat!

Just.

Unui elev răzgândit.

Ai dat cărțile de-o parte
Și te-ocupi mai nou de arte,
Tu te ții chiar «profesor»
Uiți că ești doar: «cartofor»!

Just.

Unui plagiator anonim.

Când comiți vre'o plagiere,
Intre nume și lucrare
Nu există simbioza;
Cred, dintr'o considerare:
. . . «Nomina sunt odiosa»!

Just.

Ionel Teodoreanu:**In casa bunicilor**

În paginile acestei reviste, recenzând «Secretul Anei Florentin» — romanul d-lui Ionel Teodoreanu — Ovidiu Drimba încheia: «Oare cât timp să mai așteptăm până ne va da un roman bun în noua sa direcție?»

Intr'adevăr publicul se alarmase. Nu se putea obișnui cu «noua etapă a activității literare» adoptată de autorul «Medelenilor». «Arca lui Noe» și «Secretul Anei Florențiu» marcau întrucâtva un început nou, dar nu trădau o manieră nouă în prezentarea eroilor, o schimbare în abilitatea de a conduce acțiunea cu care ne obișnuise dl Ionel Teodoreanu, dar se petrecuse ceva în stilul său. Podoaba, adevărata podoabă a stilului teodoreanian — acea faimoasă bogăție de metafore și comparații — nu mai era aceeași ca 'n cărțile anterioare romanelor amintite. Se observa o încercare de evadare, o forțată încercare de evadare din medelenism. Poate este adevărata cauză a succesului discutabil ce l-au avut «Arca lui Noe» și «Secretul Anei Florentin». Critica se pronunța într'un mod puțin elogios, iar publicul închidea ultima filă prea puțin mulțumit.

Volumul de nuvele și schițe intitulat «In casa bunicilor», reînviază succesul de odinioară al dlui I. Teodoreanu. E o carte plăcută și atractivă. Îți recreiază sufletul printr'un lirism cald de care e străbătută fiecare pagină. Imagistica romancierului nostru, se manifestă într'un chip cu totul magistral. Alături de înfloriturile stilistice, mai găsim și aprofundări foarte adânci de sentimente. Toate aceste calități la care se mai adaugă autenticitatea atmosferei, situează volumul în discuție alături de cele mai splendide realizări pe care le-a dat la lumină până acum dl Teodoreanu și constituie împreună cu acestea o operă cu adevărat viabilă.

«In casa bunicilor» cuprinde: o nuvelă de proporții mai mari care-a împrumutat titlul volumului și două mănunchiuri de schițe și nuvele răslețite: Curcubeul din sipet și Octave. Sunt denumiri cât se poate de sugestive și «edificatoare», dealtfel unele din ele apăruseră prin reviste mai dinainte. (Beșor, Teză la română).

Citind «In casa bunicilor» am regăsit pe «Teodoreanu Medelenilor». L-am regăsit în cristalizarea atât de minunată a unor aspecte din primăvara vieții, în arhitectura limbistică și 'n sfârșit în sugestivele descrieri ale naturii din acest volum:

«Cerule e numai rândunele, grădinile numai pomi, pomii numai floare, floarea numai fluturi și albine» (pag. 242).

Am așteptat această carte reușită, dela autorul celui mai bun roman al copilăriei din literatura noastră.

Și dl Ionel Teodoreanu nu ne-a înșelat.

Ionel Teodoreanu: Fundacul Varlamului -- roman --

Contribuția literară a lui Ionel Teodoreanu a înregistrat anul acesta două succese: în casa bunicilor, volum de nuvele apărut în Aprilie și romanul Fundacul Varlamului, care corespunde, ca apariție și idei, cu stabilirea romancierului dela Iași la București. Justificând întru totul despărțirea de «cadru medelenistic — specificul romanelor de până acum ale lui Teodoreanu — Fundacul Varlamului opune Iașului candelor, oraș patriarhal «cu prea multe morminte, cu prea mult trecut, cu prea multe tradiții», Bucureștiul sgomotos dar simpatic, tânăr, plin de viață. Acțiunea romanului nu se mai petrece numai în Iașul copilăriei autorului, ci oscilează pe axa Iași—Chișinău—București, tinzând să se intensifice, mai ales în această ultimă «metropolă».

«Fundacul Varlamului» sau «Casa Varlam», cum i se mai spune, e o clădire veche în Iașul bătrân, pe o «uliță mai veche decât toate, c'un felinar cu gaz, cam strâmb și tei îmbrățișați prin crengi», fostul cămin strămoșesc al lui Alexandru Varlam al cărui bust împodobește aula Universității Mihăilene din Iași, iar acum, în timpul cât se desfășoară acțiunea romanului, căminul avocatului Nini Varlam, fiul marelui Alexandru, care locuiește în «această casă ce aparținea letopisefului ieșan» împreună cu mama sa Nineia, soția sa Marica și cei doi copii: Catia și Săndel.

În «Casa Varlam» se strecoară, cu multă dibăcie, Ichy zis Codoșul, zis Ițieli, zis Taximetru, zis Americanul — care în curând devine «omul de încredere» al lui Nini, ajuns la apogeul carierei sale de avocat. Între timp izbucnește războiul pe care Ichy îl face cu mențiunea «disparut» în foaia matricolă și de pe urma căruia profită fratele lui, Solomon ajuns «domnu Ianku» și care se îmbogățește, devenind chiar proprietarul imobilului unde era biroul advocațional al lui Nini. Ichy ce ieșise «înving din războiu, se vede silit să se desfacă din încătușarea fratelui său, mutându-se la Chișinău, devenind «cineva» și unde se socotește misionar al lui Nini, angajând procese în numele lui și aducându-l ca să pledeze în acest oraș unde vieța era mai metropolă.

Îmbogățindu-se repede, pleacă în străinătate, câștigă la Monte-Carlo și revine în țară Icky Iankou — financiar — stabilindu-se la București. Nu peste mult însă este implicat într'o afacere de spionaj de unde scapă numai datorită vigilenței lui Nini, a cărei activitate advocațională se intensifică, ajungând «un zbor în zig zag dela Chișinău la Iași, dela Chișinău la București, dela București la Iași, dela Iași la Botoșani, Cernăuți, Iași, Bărlad, Tecuci, Vaslui», încât «era și nu era în Iași, după cum era și nu era pretutindeni».

Între timp, în Casa Varlam — în care Nini apare, din când în când, mai mult ca un musafir — se formează două tabere cu privire la viitorul lui Săndel. Deoparte se află Marica Varlam care caută să convingă pe Săndel să se facă magistrat, cum fusese bunicul său. De cealaltă parte, lupta este susținută, cu aprobarea morală a lui Nini, la început în tăcere și numai mai târziu pe față, de către Catia, mai mult

«fata lui Nini» decât a Maricăi. Săndel, pe care lumea îl crede deja un urmaș vrednic al lui Alexandru Varlam, este ajutat de către soră-sa să se desfacă de acest «mediu Varlamist» realizând astfel testamentul lui Nini:

«Eu mor Horațiu. Tu să trăiești spre a îndreptăți ființa mea și cauza mea, față de cei care mă condamnă». Intr'adevăr, nu peste mult timp, Nini moare, iar Săndel renunță la magistratură, îi urmează la advocatură, în vreme ce Catița se căsătorise și părăsind fundacul, plecase deja în Italia.

Fundacul Varlamului nu cuprinde în fond decât lupta pentru răsturnarea unei tradiții înfiripate adânc în sânul unei vechi familii moldovenești, cu strămoși vestiți, reprezentată în roman prin Nineia Varlam, împotriva căreia se ridică Nini «un viteaz» după cum îl caracterizează Catița: «Nu e un simplu avocat. Tremură legile când le vorbește. Ce mici sunt judecătorii, cu fustele lor de cucoane înțepate, când bate vântul dinspre Ucu. Zboară prejudecățile solemne ca perucile. Ei sunt ridicoli, niciodată Ucu, chiar dacă ei au dreptate, și nu Ucu». În fond Nini este un idealist, prezentat în «adevărata lui valoare» numai de Catița și care învingând reușește să se impue. Căci dacă Săndel nu s'ar fi făcut avocat, Nini nu ne-ar fi apărut așa simpatic cum ne apare acum.

Trebuie să mai semnalăm în Fundacul Varlamului o figură cu totul nouă — Ichy, tipul evreului fără precedent în literatura noastră — gata să-și apere propriile interese, dar devotat întru totul, poate chiar prea devotat, lui Nini. Sărăcit de pe urma războiului, iată-l «cuzist», apoi gata să ridice la Ierusalim moscheie Arabilor vis-a-vis de sinagogă», numai și numai pentru a lupta contra fratelui său «un pezevenchi, o scumbie, devenit gras»: Frate? De-așa frate să aibă numai el bine și dușmanii mei». Înșfârșit, iată-l îmbogățit «peste noapte»: Câștig, câștig și iar câștig. Parcă dădusem spagă la noroc, nu altă ceva. Imping și iesă, împing și vine. Fise, fise și iar fise! Bre, zic eu, trebuie să angajezi un contabil. Ce contabil? O casă de fier. Ce casă de fier? O bancă. Ce bancă? Un antrepozit . . . (pag. 48).

Fundacul Varlamului marchează un stadiu cu totul nou și simpatic în opera lui Ionel Teodoreanu. O nouă direcție ce trebuie cucerită și în care autorul a reușit să se impue dela început, categoric. Din acest punct de vedere, putem vorbi, cum am amintit dela început, de marele succes al lui Teodoreanu, pe anul în curs.

Petru Neagoc: Drumuri cu popas roman trad. de Jul. Giurgea (București, 1938)

Activitatea de scriitor, mai ales de romancier, a lui Petru Neagoc a fost cel puțin până anul trecut, necunoscută în cea mai mare parte. Se știa, vag de tot, că este român de origine, de prin părțile Sibiului, plecat și stabilit în America. Atât și poate că nici astăzi n'am fi știut mai multe despre el dacă în vara trecută nu ne-ar fi vizitat țara, adus de dorul de a-și revedea patria după mai bine de treizeci de ani de

absență. O fericită coincidență a făcut ca să apară, nu după mult timp dela această vizită — Drumuri cu popas — primul său roman în românește și care l-a consacrat definitiv.

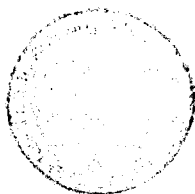
— Drumuri cu popas — e un roman cu subiect românesc luat din viața țăranilor ardeleni. De altfel, toate romanele lui Petru Neagoe tratează numai subiecte românești, refuzând contractele marilor edituri americane de a scrie romane cu subiecte din vestul american.

Am putea numi, cu drept cuvânt, opera lui Petru Neagoe, icoana fidelă a țăranimii române. Și totuși ea se deosebește substanțial de aceea a lui Liviu Rebreanu spre exemplu. Pe când Rebreanu ne înfățișează țăranul dur, în lupta sa pentru pământ — Petru Neagoe ne dă țăranul liniștit care n'are altă ocupație decât munca pământului ce-i aparține. Primul e țăranul dinainte, al doilea, de după războiu.

Tot la Petre Neagoe găsim și tendința care a existat la noi după marele războiu, când țăranii plecau în America după lucru și mai ales după bani. Această tendință este reprezentată în roman de Ion — un personaj mai mult fin, care rămâne însă în cadrul său rustic. Țăranii lui Petru Neagoe sunt în general mai mult suflete omenești, mai fericiți oarecum decât cei ai lui Rebreanu. Lipsesc la el conflictele de clasă și problemele sociale pe care și le pun și caută să le rezolve, toți scriitorii noștri pe care i-am putea numi «pictori literari» ai țăranimii. Și aceasta din cauză că Petru Neagoe nu e adeptul nici unei școli literare; e pur și simplu original în opera sa. Pentru noi însă ea are o mare valoare e marele merit pe care-l are de-a ne fi fixat pe hartă, definitiv, în fața conștiinței poporului american.

Iar faptul că nu găsim în operele lui substanță românească, concepția de viață a țăranului nostru așa cum obișnuiam s'o găsim în operele celorlalți scriitori, e dovedit tocmai de originalitatea sa.

VLAD ZĂNESCU

Rectificare: Poeziile «Sosirea iernii» și Iarna dela pag. 40 și 41 din No. 8—9 s'au publicat din greșală, nefiind scrise de cel sub a cărui nume au fost tipărite.

ȚARA VISURILOR NOASTRE

apare lunar

INGRIJITĂ DE :

DINU TĂNASE cl. VIII, preș. soc. de lectură «V. Alexandri».

OSCAR POPESCU cl. VII, vicepreședinte.

IONEL NADIȘ cl. VIII, secretar.

TRAIAN BLAJOVICI cl. VIII, preș. comisiei critice.

VASILE MICHÎȘ cl. VIII.

ZENO POP cl. VIII.

VLAD ZĂNESCU cl. VIII.

GHEORGHE BULGĂR cl. VII.

CORNEL DRAGOMIR cl. VII.

EUGEN L. GROZA cl. VII.

GHEORGHE POTRA cl. VII.

AUREL GHENDER cl. VI.

FLORIAN GHERDAN cl. VI.

VLADIMIR DRIMBA cl. V.

GHEORGHE FLORESCU cl. V.

Sub conducerea și răspunderea :

Prof. AUGUSTIN COSMA

La revista noastră pot colabora elevii liceului «Emanuil Gojdu», foștii elevi, precum și elevii altor școli, ale căror articole le publicăm bucuros *în măsura posibilităților*. Redacția își rezervă dreptul de a face eventuale corecturi la articolele elevilor.

Un număr restrâns de pagini din fiecare număr va fi rezervat domnilor profesori și părinților pentru a trata chestiuni cari privesc viața ori educația elevilor.

Articolele se vor scrie citeț și pe o pagină a foii, iar cele pentru numărul următor al revistei se vor trimite până *cel mai târziu în prima zi a luni următoare* pe adresa : Prof. Augustin Cosma, Oradea, Str. Dr. Lascu No. 5, cu mențiunea : Pentru revista «Țara visurilor noastre», scrisă pe plic.

Redacția stă cu toată plăcerea la dispoziția cetitorilor pentru a-i lămuri, pentru a le ajuta la rezolvarea problemelor pe cari nu și-le pot înșiși rezolvi. Aceasta fie la poșta redacției, fie, dacă problema merită interes deosebit, în cadrele unui articol.

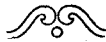
Abonament pe anul școlar 1938—1939.

Pentru instituțiuni	lei
Abonamente de încurajare	200 »
Pentru d-nii profesori și părinți	100 »
Pentru elevi	80 »

Elevii, la 5 abonamente plătite, primesc un abonament gratuit.

Cine reține un număr, se consideră abonat.

— Prețul unui exemplar 10 lei —

TIPOGRAFIA

ADMINISTRATIVĂ, prop. I. Ciortin

Oradea, Str. Avram Iancu No. 3. Tel. 15—17.

